

WOJEWODA DOLNOŚLĄSKI

Wrocław, dnia 23 maja 2022 r.

ZP-KNPS.431.6.8.2022.USZ

Pani
Teresa Krajewska -Wiśniak
Kierownik
Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej
w Marciszowie

Wystąpienie pokontrolne

W dniach 15, 17 i 18 lutego 2022 r., na podstawie art. 22 pkt 8 oraz art. 126 i art. 127 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t. j. Dz. U. z 2021 r., poz. 2268 ze zm.), zwanej dalej „ustawą” oraz § 5 rozporządzenia z dnia 9 grudnia 2020 r. w sprawie nadzoru i kontroli w pomocy społecznej (Dz. U. z 2020 r., poz. 2285) zespół kontrolerów: Urszula Szczebłowska – starszy inspektor wojewódzki, przewodniczący zespołu, Helena Sławska – starszy inspektor wojewódzki, kontroler, przeprowadził kontrolę kompleksową w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Marciszowie, ul. Szkolna 4 B, 58-410 Marciszów, z zakresu realizacji zadań wynikających z ustawy, w szczególności zgodności zatrudnienia pracowników jednostki z wymaganymi kwalifikacjami, jak również zapisów art. 17 ust. 1, art. 17 ust. 2, art. 18 ust. 1 i zadań wynikających z art. 110 ustawy, obejmującą okres od dnia 1 stycznia 2021 r. do dnia 15 lutego 2022 r.

Kontrolę przeprowadzono zgodnie z zatwierdzonym w dniu 23 grudnia 2021 r. przez Wojewodę Dolnośląskiego Planem Kontroli na I półrocze 2022 r.

Jednostką kieruje Pani Teresa Krajewska-Wiśniak, zatrudniona na stanowisku Kierownika GOPS w Marciszowie od 1 października 2020 r. na czas określony do 30 września 2021 r. i od 28 września 2021 r. na czas nieokreślony.

Pani Teresa Krajewska-Wiśniak ponosi odpowiedzialność za realizowane zadania w okresie objętym kontrolą.

Ustalenia kontroli dokonane w oparciu o udostępnioną w toku kontroli dokumentację i pisemne wyjaśnienia zostały zawarte w protokole kontroli kompleksowej, który został doręczony do GOPS w Marciszowie w dniu 21 marca 2022 r. Pismem z dnia 24 marca 2022 r. (nadanym w dniu 28 marca 2022 r., które wpłynęło do tut. Urzędu w dniu 31 marca 2022 r.) Kierownik GOPS w Marciszowie wniósł zastrzeżenia do protokołu kontroli.

Pismem z dnia 7 kwietnia 2022 r. (znak: ZP-KNPS.431.6.8.2022.HS) uwzględniono złożone zastrzeżenia w zakresie dopisania dodatkowych wyjaśnień Kierownika Ośrodka odnośnie jego kwalifikacji zawodowych. W związku z powyższym sporządzono Aneks do protokołu kontroli kompleksowej Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Marciszowie.

Kierownik GOPS w Marciszowie w dniu 11 kwietnia 2022 r. podpisał protokół i Aneks do protokołu.

Wojewoda Dolnośląski ocenia pozytywnie z nieprawidłowościami działania Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Marciszowie w zakresie zgodności zatrudnienia pracowników jednostki z kwalifikacjami wymaganymi ustawą o pomocy społecznej oraz realizacji zadań wynikających z ustawy.

Ustalono, że Gmina realizuje zadania własne o charakterze obowiązkowym wynikające z art. 17 ust. 1 pkt 2, 3, 4, 5, 6, 10, 11, 14, 15, 16, 17, 18, 19 i 20 ustawy, które dotyczą:

- sporządzania zgodnie z art. 16a oceny w zakresie pomocy społecznej (pkt 2),
- udzielania schronienia, zapewnienia posiłku oraz niezbędnego ubrania osobom tego pozbawionym (pkt 3),
- przyznawania i wypłacania zasiłków okresowych (pkt 4),
- przyznawania i wypłacania zasiłków celowych (pkt 5),
- przyznawania i wypłacania zasiłków celowych na pokrycie wydatków powstałych w wyniku zdarzenia losowego (pkt 6),
- świadczenia pracy socjalnej (pkt 10),
- organizowania i świadczenia usług opiekuńczych, w tym specjalistycznych, w miejscu zamieszkania, z wyłączeniem specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi (pkt 11),

- dożywiania dzieci (pkt 14),
- sprawienia pogrzebu, w tym osobom bezdomnym (pkt 15),
- kierowania do domu pomocy społecznej i ponoszenia odpłatności za pobyt mieszkańca gminy w tym domu (pkt 16),
- sporządzania sprawozdawczości oraz przekazywania jej właściwemu wojewodzie w formie dokumentu elektronicznego, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego (pkt 17),
- utworzenia i utrzymywania ośrodka pomocy społecznej, w tym zapewnienia środków na wynagrodzenie pracowników (pkt 18),
- przyznawania i wypłacania zasiłków stałych (pkt 19),
- opłacania składek na ubezpieczenie zdrowotne określonych w przepisach o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (pkt 20).

Zadania z art. 17 ust. 1 pkt 7, 8, 9 i 16a ustawy nie były realizowane, bowiem w okresie objętym kontrolą nie wystąpiły potrzeby w zakresie:

- przyznawania i wypłacania zasiłków celowych na pokrycie wydatków na świadczenia zdrowotne osobom bezdomnym oraz innym osobom niemającym dochodu i możliwości uzyskania świadczeń na podstawie przepisów o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (pkt 7),
- przyznawania zasiłków celowych w formie biletu kredytowanego (pkt 8),
- opłacania składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe za osobę, która zrezygnuje z zatrudnienia w związku z koniecznością sprawowania bezpośredniej, osobistej opieki nad długotrwale lub ciężko chorym członkiem rodziny oraz wspólnie niezamieszkującymi matką, ojcem bądź rodzeństwem (pkt 9),
- pomocy osobom mającym trudności w przystosowaniu się do życia po zwolnieniu z zakładu karnego (pkt 16a).

Gmina nie realizuje zadania wynikającego z art. 17 ust. 1 pkt 1, tj. w zakresie opracowywania i realizacji gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych oraz z art. 110 ust. 4 ustawy dotyczącego koordynacji realizacji strategii, ponieważ nie posiada Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych.

Ze złożonych przez Kierownika Ośrodka wyjaśnień wynika, że „*opracowanie strategii zlecono firmie 4CS Spółka z o.o. Zielona Góra ul. Kazimierza Wielkiego, 7/5*

ani nie oczekiwał na decyzję w sprawie skierowania do takiej placówki (pkt 3). W okresie objętym kontrolą nie wpłynął żaden wniosek o przyznanie pomocy w formie skierowania do ośrodka wsparcia, gdy zaistnieje taka potrzeba wówczas Ośrodek udzieli stosownej pomocy.

Kierownik GOPS w Marciszowie wyjaśnił, że w okresie objętym kontrolą ze względu na braki kadrowe i czas pandemii nie opracowywano i nie realizowano projektów socjalnych (art. 17 ust. 2 pkt 3a ustawy). Braki kadrowe spowodowane były długotrwałymi zwolnieniami lekarskimi, a także rezygnacją 2 pracowników socjalnych z zatrudnienia w Ośrodku.

W trakcie kontroli ustalono, że Gmina Marciszów realizuje zadania z art. 18 ust. 1 pkt 3, 6 i 9 ustawy, które dotyczą:

- organizowania i świadczenia specjalistycznych usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania dla osób z zaburzeniami psychicznymi (pkt 3),
- realizacji zadań wynikających z rządowego programu pomocy społecznej, mające na celu ochronę poziomu życia osób, rodzin i grup społecznych oraz rozwój specjalistycznego wsparcia (pkt 6),
- wypłacania wynagrodzenia za sprawowanie opieki (pkt 9).

Gmina nie realizuje zadań wynikających z art. 18 ust. 1 pkt 4, 7 i 8 bowiem w okresie objętym kontrolą nie wystąpiły potrzeby w zakresie:

- przyznawania i wypłacania zasiłków celowych na pokrycie wydatków związanych z kłęską żywnościową lub ekologiczną (pkt 4),
- przyznawania i wypłacania zasiłków celowych, a także udzielania schronienia, posiłku oraz niezbędnego ubrania cudzoziemcom, o których mowa w art. 5a (pkt 7),
- przyznawania i wypłacania zasiłków celowych, a także udzielania schronienia oraz zapewnienia posiłku i niezbędnego ubrania cudzoziemcom, którym udzielono zgody na pobyt ze względów humanitarnych lub zgody na pobyt tolerowany na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej (pkt 8).

Gmina nie prowadzi i nie rozwija infrastruktury ośrodków wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi (art. 18 ust. 1 pkt 5 ustawy). Z wyjaśnień Kierownika Ośrodka wynika, że w przypadku zaistnienia takiej potrzeby Ośrodek udzieli pomocy

i skieruje podopiecznych do Powiatowego Ośrodka Wsparcia Środowiskowego Domu Samopomocy w Kamiennej Górze przy ul. Kościuszki 6.

W Gminie Marciszów nie było realizowane zadanie wskazane w art. 110 ust. 4 ustawy, dotyczące koordynacji realizacji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych, ponieważ do dnia kontroli nie została podjęta Uchwała wdrażająca Strategię.

Zadanie wskazane w art. 110 ust. 5 ustawy, dotyczące wytaczania powództwa o roszczenia alimentacyjne na rzecz mieszkańców nie było realizowane, gdyż nie było takiej potrzeby. Pracownicy Ośrodka osobom zgłaszającym się udzielali wszelkich informacji o sposobie wytaczania powództwa o roszczenia alimentacyjne.

W okresie objętym kontrolą Kierownik Ośrodka nie kierował wniosków do właściwych organów o ustalenie niezdolności do pracy, niepełnosprawności i stopnia niepełnosprawności, gdyż nie było takiej potrzeby. Pracownicy Ośrodka osobom zainteresowanym udzielali niezbędnych informacji oraz udostępniali druki (art. 110 ust. 6 ustawy).

Kierownik GOPS w Marciszowie składał Radzie Gminy coroczne sprawozdania z działalności Ośrodka oraz przedstawiał potrzeby w zakresie pomocy społecznej (art. 110 ust. 9 ustawy).

Kierownik GOPS w Marciszowie Pani Teresa Krajewska-Wiśniak posiada wykształcenie wyższe i specjalizację z zakresu organizacji pomocy społecznej, lecz nie posiada wymaganego stażu pracy w pomocy społecznej, o którym mowa w art. 122 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej.

[REDACTED]

[REDACTED]

Mając na uwadze powyższe stwierdza się, że Kierownik Ośrodka nie spełnia wymogów wskazanych w art. 122 ust. 1 ustawy, tj. nie posiada wymaganego stażu pracy w pomocy społecznej, ale posiada specjalizację z zakresu organizacji pomocy społecznej.

Powierzenie stanowiska Kierownika GOPS osobie nieposiadającej co najmniej 3 -letniego stażu pracy w pomocy społecznej nie jest działaniem prawidłowym. Zajmująca to stanowisko osoba jest osobą kierującą jednostką organizacyjną pomocy społecznej w rozumieniu art. 122 ust. 1 ustawy, zatem powinna posiadać, co najmniej 3-letni staż pracy w pomocy społecznej oraz specjalizację z zakresu organizacji pomocy społecznej.

Pracownicy socjalni zatrudnieni w Ośrodku spełniają wymogi odnośnie kwalifikacji zawodowych wskazane w art. 116 i 156 ww. ustawy.

W okresie objętym kontrolą dodatek do wynagrodzenia w wysokości 400 zł miesięcznie (250 zł do 29.05.2021 r.) wynikający z art. 121 ust. 3a ustawy o pomocy społecznej otrzymywało 4 pracowników socjalnych w 2021 r., 3 pracowników socjalnych w styczniu 2022 r., a od 1.02.2022 r. - 2 pracowników socjalnych realizujących pracę socjalną. Dodatek ten nie był wliczany do wynagrodzenia zasadniczego pracowników socjalnych.

W sprawdzonych aktach osobowych pracowników socjalnych terenowych znajdowały się stosowne dokumenty potwierdzające przyznanie dodatku oraz przyjęte i podpisane zakresy czynności.

Ponadto w trakcie analizy akt osobowych pracowników socjalnych Ośrodka stwierdzono, że pracownik socjalny (o którym mowa w protokole) w okresie od 1.08.2021 r. do 31.12.2021 r. na podstawie porozumienia z dnia 30.07.2021 r., Aneksu nr 2 do umowy o pracę z dnia 30.07.2021 r., sporządzonego do niego zakresu czynności również z dnia 30.07.2021 r. oraz zmiany wynagrodzenia (pismo Kierownika GOPS z dnia 30.07.2021 r.) realizował dodatkowy zakres obowiązków, który dotyczył zadań Kierownika Referatu Pomocy Społecznej. Mimo dodatkowych zadań pracownik socjalny w okresie od 1.08.2021 r. do 31.12.2021 r. pobierał w pełnej wysokości tj. w kwocie 400,00 zł miesięcznie dodatek dla pracownika socjalnego.

Kierownik Ośrodka wyjaśnił, że *„zakres zadań przydzielony Kierownikowi Referatu był niewielki, miał charakter porządkowy i ograniczał się do wykonywania obowiązków kierownika do ok. 1 godziny dziennie, co stanowi 1/8 etatu pracownika”*.

Z tabeli sporządzonej przez Głównego Księgowego GOPS w Marciszowie i podpisanej przez Kierownika Ośrodka dotyczącej środków otrzymanych z budżetu Wojewody na wypłatę dodatków przysługujących pracownikom socjalnym świadczącym pracę socjalną w środowisku, a w szczególności przeznaczonych na dodatek dla pracownika socjalnego (o którym mowa w protokole) wynika, że w okresie od 1.08.2021 r. do 31.12.2021 r. Ośrodek wypłacił tej osobie dodatek w łącznej kwocie 2 407,60 zł, z czego 1 600,00 zł stanowi kwotę dotacji otrzymanej z budżetu Wojewody.

Rejon działania kontrolowanej jednostki obejmuje teren Gminy Marciszów zamieszkały przez 4 323 mieszkańców, w tym 146 rodzin i osób samotnie gospodarujących objętych pracą socjalną (stan na dzień 31.12.2021 r.) i 4 318

mieszkańców, w tym 79 rodzin i osób samotnie gospodarujących objętych pracą socjalną (stan na dzień kontroli).

W Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Marciszowie na dzień kontroli zatrudnionych było 2 pracowników socjalnych (2 etaty). Jeden etat na dzień kontroli pozostawał nie obsadzony, w dniu 1.02.2022 r. GOPS ogłosił konkurs na stanowisko pracownika socjalnego z terminem składania ofert do dnia 15.02.2022 r., kolejny konkurs na to stanowisko został ogłoszony w dniu 16.02.2022 r. z terminem składania ofert do dnia 28.02.2022 r.

Zgodnie z art. 110 ust. 11 ustawy o pomocy społecznej ośrodek pomocy społecznej powinien zatrudniać pracowników socjalnych proporcjonalnie do liczby ludności gminy, w stosunku jeden pracownik socjalny zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy na 2 000 mieszkańców lub proporcjonalnie do liczby rodzin i osób samotnie gospodarujących, objętych pracą socjalną w stosunku jeden pracownik socjalny zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy na nie więcej niż 50 rodzin i osób samotnie gospodarujących.

Art. 110 ust. 12 ustawy o pomocy społecznej stanowi, że „Ośrodek pomocy społecznej zatrudnia w pełnym wymiarze czasu pracy nie mniej niż 3 pracowników socjalnych”.

Mając na uwadze powyższe Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Marciszowie na dzień kontroli nie spełniał wymaganego wskaźnika.

W sprawdzonych sprawach dotyczących zapewnienia miejsca tymczasowego schronienia osobom tego pozbawionym stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. W okresie objętym kontrolą Ośrodek kierował osoby również do placówek, których Gmina Marciszów nie prowadziła, nie zleciła ich prowadzenia na podstawie art. 25 ust. 1 ustawy pomocy społecznej oraz, z którymi nie zawarła umów na zakup usługi udzielenia tymczasowego schronienia w odpowiedniej formie, tj. do: Stowarzyszenia Monar – Dom Samotnej Matki z Dziećmi „Markot” w Zgorzelcu, ul. Parkowa 3, 59-900 Zgorzelec, Towarzystwa Pomocy im. Św. Brata Alberta – Dom Samotnej Matki w Żarach, ul. Św. Brata Alberta 4, 68-200 Żary oraz do Towarzystwa Pomocy im. Św. Brata Alberta Koło Wrocławskie, Schronisko Św. Brata Alberta dla bezdomnych mężczyzn w Szczodrem.

Zgodnie z art. 48a ustawy o pomocy społecznej wojewoda prowadzi rejestr miejsc, w których gmina udziela tymczasowego schronienia w schroniskach dla osób bezdomnych, schroniskach dla osób bezdomnych z usługami opiekuńczymi, noclegowniach oraz ogrzewalniach (ust. 11). Rejestr taki zawiera m.in. wykaz miejsc, w których gmina udziela tymczasowego schronienia – adres, formę i nazwę placówki, pod którą jest ona prowadzona (ust. 11a). Natomiast zgodnie z ust. 11b zgłoszenia do rejestru dokonuje gmina prowadząca placówkę, zlecająca na podstawie art. 25 ust. 1 zadanie prowadzenia placówki lub która zawarła umowę z podmiotem niepublicznym na zakup usługi udzielenia tymczasowego schronienia w odpowiedniej formie, w placówce prowadzonej przez podmiot niepubliczny.

2. W sprawie ██████████ przed wydaniem decyzji z dnia 2.06.2021 r. Nr GOPS.SCH.5121.4/2021, którą przyznano pomoc w formie schronienia nie został zawarty ze Stroną kontrakt socjalny.

Zgodnie z art. 48a ust. 2 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, schronisko dla osób bezdomnych zapewnia osobom bezdomnym, które podpisały kontrakt socjalny, całodobowe, tymczasowe schronienie oraz usługi ukierunkowane na wzmocnienie aktywności społecznej, wyjście z bezdomności i uzyskanie samodzielności życiowej. Natomiast art. 108 ustawy o pomocy społecznej stanowi, że kontrakt socjalny sporządza się w celu określenia sposobu współdziałania w rozwiązywaniu problemów osoby lub rodziny znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej oraz wzmocnienia aktywności i samodzielności życiowej, zawodowej lub przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu. Wzór kontraktu socjalnego został określony w załączniku do rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 8 listopada 2010 r. (Dz. U. z 2010 r. Nr 218, poz. 1439), zatem kontrakt socjalny winien być sporządzany zgodnie z nim i powinien zawierać datę oceny realizacji działań oraz ocenę zarówno realizacji działań ustalonych w kontrakcie, jak i zmian wprowadzonych do kontraktu.

3. W sprawie ██████████ w decyzji z dnia 2.06.2021 r. Nr GOPS.SCH.5121.4/2021 dotyczącej przyznania pomocy w formie tymczasowego schronienia nie ustalono odpłatności Strony za pobyt w schronisku, mimo że osoba posiadała dochód w wysokości 645 zł (zasiłek stały), co jest niezgodne z art. 97 ust. 1a ustawy o pomocy społecznej, który wszedł w życie w dniu 4.10.2019 r. i stanowi, że w przypadku osoby

bezdolnej skierowanej do schroniska dla osób bezdomnych albo schroniska dla osób bezdomnych z usługami opiekuńczymi nie ma zastosowania ust. 1 zdanie drugie, (tj. „Osoby nie ponoszą opłat, jeżeli dochód osoby samotnie gospodarującej lub dochód na osobę w rodzinie nie przekracza kwoty kryterium dochodowego”). Jeżeli dochód osoby samotnie gospodarującej lub dochód na osobę w rodzinie nie przekracza kwoty kryterium dochodowego, opłata nie może być wyższa niż 30% dochodu osoby samotnie gospodarującej lub dochodu na osobę w rodzinie osoby skierowanej do schroniska dla osób bezdomnych, a w przypadku schroniska dla osób bezdomnych z usługami opiekuńczymi nie może być wyższa niż 50% tego dochodu.

4. W sprawie [REDAKTOWANE] brak pokwitowania przez Stronę odbioru decyzji administracyjnej Nr GOPS.PS.5100.St/9/2021 z dnia 31.03.2021 r.

Właściwe doręczenie decyzji ma kluczowe znaczenie dla jej wykonania. Czynności materialno-techniczne doręczenia są sformalizowane ze względu na konieczność ścisłego określenia faktów powodujących skutek prawny. Ścisłe przestrzeganie tych wymagań formalnych należy do obowiązków organu administracyjnego, albowiem od skuteczności doręczenia zależą w wielu przypadkach uprawnienia procesowe i materialno-prawne stron.

Przepisy art. 39 i następane k.p.a., regulujące kwestie doręczeń w postępowaniu administracyjnym, nie mają w żadnym stopniu charakteru uznaniowego, są to przepisy bezwzględnie obowiązujące. Obowiązek dysponowania przez organ dokumentem potwierdzającym odbiór aktu jest jasno i jednoznacznie sformułowany. Art. 40 k.p.a. w § 1 stanowi, iż pisma doręcza się stronie, a gdy strona działa przez przedstawiciela - temu przedstawicielowi. Adresatem doręczeń jest, zatem strona. Nie ma przy tym znaczenia, czy stroną jest osoba fizyczna, osoba prawna czy jednostka organizacyjna nieposiadająca osobowości prawnej, a także, czy postępowanie zostało wszczęte na żądanie strony, czy z urzędu.

Decyzje administracyjne należy doręczać za pokwitowaniem przez pocztę, przez swoich pracowników lub przez inne upoważnione osoby lub organy. W przypadku doręczania korespondencji przez pracowników należy dopilnować, aby odbierający potwierdził doręczenie mu pisma swym podpisem, ze wskazaniem daty doręczenia.

W sprawach dotyczących potwierdzenia prawa do świadczeń opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. W sprawie [REDAKTOWANE] prawo do świadczeń opieki zdrowotnej ustalono od dnia 11.01.2021 r. zamiast od dnia 8.01.2021 r., a w sprawie nr 2 (D.F.) prawo ustalono od 22.11.2021 r. zamiast od 8.11.2021 r., tj. od dnia złożenia wniosku przez Strony.

Zgodnie z art. 54 ust. 7 ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych prawo do świadczeń opieki zdrowotnej na podstawie decyzji (...) przysługuje przez okres 90 dni od dnia określonego w decyzji, którym jest: 1) dzień złożenia wniosku, 2) w przypadku udzielania świadczeń w stanie nagłym – dzień udzielenia świadczenia – chyba, że w tym okresie świadczeniobiorca zostanie objęty ubezpieczeniem zdrowotnym. Wójt (burmistrz, prezydent) gminy właściwej ze względu na miejsce zamieszkania świadczeniobiorcy, niezwłocznie stwierdza wygaśnięcie decyzji, w przypadku, gdy w okresie obowiązywania uprawnień wynikających z decyzji świadczeniobiorca zostanie objęty ubezpieczeniem zdrowotnym z innego źródła, lub w przypadku zmiany sytuacji dochodowej lub majątkowej świadczeniobiorcy.

2. W sprawie [REDAKTOWANE] decyzja Nr GOPS/5410/4/2021 z dnia 22.11.2021 r. potwierdzająca prawo do świadczeń opieki zdrowotnej dostarczona została do NFZ w dniu 30.11.2021 r., tj. po upływie 7 dniowego terminu określonego w art. 54 ust. 6 ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (t. j. Dz. U. z 2021 r., poz. 1285 ze zm.).

Zgodnie z art. 54 ust. 6 ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych, wójt (burmistrz, prezydent) gminy właściwej ze względu na miejsce zamieszkania świadczeniobiorcy, w przypadku wydania decyzji potwierdzającej prawo do świadczeń opieki zdrowotnej, jest obowiązany dostarczyć w terminie 7 dni od dnia jej wydania, kopię tej decyzji Funduszowi.

3. W skontrolowanych sprawach [REDAKTOWANE] stwierdzono brak dokumentu potwierdzającego przekazanie do NFZ kopii decyzji odpowiednio Nr GOPS.5410/1/2021 z dnia 11.01.2021 r. GOPS/5410/2/2021 z dnia 6.05.2021 r. potwierdzających prawo do świadczeń opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych w terminie 7 dni od daty ich wydania.

Analogicznie jak w przypadku decyzji przyznających tymczasowe miejsce schronienia właściwe doręczenie decyzji ma kluczowe znaczenie dla jej wykonania. Czynności materialno-techniczne doręczenia są sformalizowane ze względu

na konieczność ścisłego określenia faktów powodujących skutek prawny. Ścisłe przestrzeganie tych wymagań formalnych należy do obowiązków organu administracyjnego, albowiem od skuteczności doręczenia zależą w wielu przypadkach uprawnienia procesowe i materialno-prawne stron.

Przepisy art. 39 i następane k.p.a., regulujące kwestie doręczeń w postępowaniu administracyjnym, nie mają w żadnym stopniu charakteru uznaniowego, są to przepisy bezwzględnie obowiązujące. Obowiązek dysponowania przez organ dokumentem potwierdzającym odbiór aktu jest jasno i jednoznacznie sformułowany. Decyzje administracyjne należy doręczać za pokwitowaniem przez pocztę, przez swoich pracowników lub przez inne upoważnione osoby lub organy. W przypadku doręczania korespondencji przez pracowników należy dopilnować, aby odbierający potwierdził doręczenie mu pisma swym podpisem, ze wskazaniem daty doręczenia.

W zakresie prowadzenia i zapewnienia miejsc w domach pomocy społecznej i ośrodkach wsparcia o zasięgu gminnym oraz kierowanie do nich osób wymagających opieki stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. W sprawie ██████████ przeliczenia odpłatności za pobyt w domu pomocy społecznej z uwagi na zmianę dochodu Strony od marca 2021 r. o kwotę wyższą niż 10% dochodu osoby samotnie gospodarującej dokonano od czerwca 2021 r., zamiast od kwietnia 2021 r.

Zgodnie z art. 106 ust. 3b ustawy o pomocy społecznej zmiana dochodu osoby samotnie gospodarującej w okresie ponoszenia odpłatności za świadczenia niepieniężne nie wpływa na wysokość tej odpłatności, jeżeli kwota zmiany nie przekroczyła 10% kryterium dochodowego na podstawie art. 8 ustawy. Przepisy ustawy nie wskazują wprost, od którego momentu następuje zmiana odpłatności za świadczenia niepieniężne w przypadku zmiany dochodu uprawnionej osoby lub rodziny. Wobec powyższego wykorzystując reguły wykładni celowościowej można zastosować odpowiednio art. 8 pkt. 3 ustawy i uznać, iż zmiana odpłatności, a tym samym zmiana decyzji winna nastąpić od miesiąca następującego po miesiącu, w którym nastąpiła faktyczna zmiana dochodu. Jeżeli więc waloryzacja rent i emerytur miała miejsce np. w marcu, decyzja ustalająca odpłatność powinna zostać zmieniona od miesiąca następnego tj. kwietnia.

Zgodnie z treścią przepisu art. 106 ust. 5 ustawy o pomocy społecznej, decyzję administracyjną zmienia się lub uchyla na niekorzyść strony bez jej zgody w przypadku zmiany przepisów prawa, zmiany sytuacji dochodowej lub osobistej strony, pobrania

nieależnego świadczenia, a także można zmienić lub uchylić decyzję, jeżeli wystąpiły przesłanki, o których mowa w art. 11, 12 i 107 ust. 5.

Decyzja wydana na podstawie art. 106 ust. 5 ustawy o pomocy społecznej może wywierać skutek wsteczny od daty zaistnienia przesłanki uchylenia lub zmiany decyzji przyznającej świadczenie.

2. W sprawie [REDAKTOWANE] przed wdaniem decyzji z dnia 20.05.2021 r. Nr GOPS.DPS.5120/9/2021 w dochodzie strony nie uwzględniono dochodu w kwocie 50,83 zł z tytułu uprawnienia do świadczenia emerytalnego z Czech. Z wywiadu środowiskowego przeprowadzonego przez pracownika socjalnego DPS w Jaworze w dniu 29.04.2021 r. oraz oświadczenia Strony z dnia 29.04.2021 r. wynika, że dochód Strony stanowi emerytura w wysokości 1 025,00 zł, dodatek pielęgnacyjny – 229,91 zł oraz emerytura z Czech w kwocie 50,83 zł. Zatem łączny dochód wynosi 1305,74 zł. W wywiadzie wskazano natomiast, że łączny dochód Strony wynosi 1 254,91 zł, czyli bez uwzględnienia emerytury pobieranej z Czech i od tej kwoty naliczono comiesięczną odpłatność Strony (70% z dochodu miesięcznego Strony) za pobyt w domu pomocy społecznej.

Zgodnie z art. 8 ust. 3 ustawy, za dochód uważa się sumę miesięcznych przychodów z miesiąca poprzedzającego złożenie wniosku lub w przypadku utraty dochodu z miesiąca, w którym wniosek został złożony, bez względu na tytuł i źródło ich uzyskania, jeżeli ustawa nie stanowi inaczej, pomniejszoną o: miesięczne obciążenie podatkiem dochodowym od osób fizycznych i koszty uzyskania przychodu; składki na ubezpieczenie zdrowotne określone w przepisach o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych oraz ubezpieczenia społeczne określone w odrębnych przepisach; kwotę alimentów świadczonych na rzecz innych osób.

Niezależnie od powyższego stwierdzono, że w decyzjach ustalających odpłatność za pobyt w domu pomocy społecznej rozstrzygano również o obowiązku gminy do wnoszenia opłaty za pobyt mieszkańca w placówce, wskazując wysokość opłaty wnoszonej przez gminę. W związku z powyższym dokonywano zmian tych decyzji także w przypadku zmiany kosztu utrzymania mieszkańca w domu pomocy społecznej, gdy koszt ten miał wpływ na wysokość opłaty wnoszonej przez gminę. Problematyka dotycząca prawidłowości decyzji, w których ustalono odpłatność podmiotów zobowiązanych do ich wnoszenia nie była jednolicie ujmowana w orzecznictwie.

Od dnia 4 października 2019 r. w związku z nowelizacją ustawy o pomocy społecznej (Dz.U. z 2019 r. poz. 1690) zgodnie z art. 59 ust. 1 decyzję o skierowaniu do domu pomocy społecznej i decyzję ustalającą odpłatę mieszkańca domu za jego pobyt w domu pomocy społecznej wydaje organ gminy właściwej dla tej osoby w dniu jej kierowania do domu pomocy społecznej.

W wyniku przeprowadzonego postępowania kontrolnego stwierdzono nieprawidłowości:

1. Brak prowadzenia i zapewnienia miejsc w mieszkaniach chronionych.
2. Zatrudnienie na stanowisku Kierownika Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej osoby bez wymaganego stażu pracy w pomocy społecznej.
3. Przyznanie i wypłacanie w pełnej wysokości dodatku dla pracownika socjalnego, który na podstawie Aneksu do umowy o pracę realizował dodatkowy zakres obowiązków, jako Kierownik Referatu Pomocy Społecznej.
4. Brak spełnienia wskaźnika zatrudnienia pracowników socjalnych.
5. Kierowanie osób bezdomnych do placówek, których Gmina nie prowadziła nie zleciła ich prowadzenia oraz z którymi nie zawarła umów na zakup usługi udzielenia tymczasowego schronienia.
6. Brak zawarcia kontraktu socjalnego z osobą bezdomną przed wydaniem decyzji administracyjnej o przyznaniu jej tymczasowego schronienia w schronisku dla osób bezdomnych.
7. W decyzji administracyjnej brak ustalenia odpłatności strony lub jej zwolnienia za pobyt w schronisku.
8. Brak poświadczenia doręczenia stronom decyzji administracyjnych przyznających tymczasowe miejsce schronienia oraz brak dokumentu potwierdzającego przekazanie do NFZ kopii decyzji potwierdzających prawo do świadczeń opieki zdrowotnej.
9. Nieprawidłowe ustalenie początku uprawnienia do świadczeń opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych.
10. Brak terminowego dostarczania kopii decyzji potwierdzającej prawo do świadczeń opieki zdrowotnej do NFZ.

11. Przeliczenie odpłatności za pobyt w domu pomocy społecznej od czerwca 2021 r. (z uwagi na zmianę dochodu Strony od marca 2021 r. o kwotę wyższą niż 10% dochodu osoby samotnie gospodarującej) zamiast od kwietnia 2021 r.
12. Nieprawidłowe ustalenie dochodu osoby przed ustaleniem odpłatności za pobyt w domu pomocy społecznej.

Wobec stwierdzonych nieprawidłowości wydaje się następujące zalecenia pokontrolne:

1. Uregulować kwestię realizacji zadania własnego gminy o charakterze obowiązkowym dotyczącego prowadzenia i zapewnienia miejsc w mieszkaniach chronionych.
Podstawa prawna: art. 17 ust. 1 pkt 12 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t. j. Dz. U. z 2021 r., poz. 2268 ze zm.).
Termin wykonania: 31 marca 2023 r.
2. Uregulować kwestię zatrudnienia Kierownika jednostki organizacyjnej pomocy społecznej, tj. Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Marciszowie.
Podstawa prawna: art. 122 ust. 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t. j. Dz. U. z 2021 r., poz. 2268 ze zm.).
Termin wykonania: do 30 września 2022 r.
3. Dodatek do wynagrodzenia w wysokości 400,00 zł wypłacać pracownikom socjalnym zatrudnionym w pełnym wymiarze czasu pracy w samorządowych jednostkach organizacyjnych pomocy społecznej, do których podstawowych obowiązków należy świadczenie pracy socjalnej w środowisku, w tym przeprowadzanie rodzinnych wywiadów środowiskowych poza siedzibą jednostki. W przypadku zatrudnienia w mniejszym wymiarze czasu pracy dodatek wypłacać w wysokości proporcjonalnej do jego czasu.
Dodatek do wynagrodzenia wypłacony w okresie od 1.08.2021 r. do 31.12.2021 r. ze środków budżetu państwa w łącznej wysokości 1 600,00 zł uznaje się za dotację udzieloną z budżetu państwa i wykorzystaną niezgodnie z przeznaczeniem. Kwotę tą należy zwrócić do budżetu państwa wraz z odsetkami w wysokości określonej jak dla zaległości podatkowych.

Podstawa prawna: art. 121 ust. 3a ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t. j. Dz. U. z 2021 r., poz. 2268 ze zm.) oraz art. 169 ust. 1 pkt 1 i ust. 5 pkt 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2021 r., poz. 305 ze zm.).

Termin wykonania: 15 dni od dnia doręczenia wystąpienia pokontrolnego.

4. Uregulować kwestię zatrudnienia pracowników socjalnych tak, aby Ośrodek zatrudniał w pełnym wymiarze czasu pracy nie mniej niż 3 pracowników socjalnych.

Podstawa prawna: art. 110 ust. 11 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t. j. Dz. U. z 2021 r., poz. 2268 ze zm.).

Termin wykonania: do 30 września 2022 r.

5. Zapewniać miejsca tymczasowego schronienia osobom bezdomnym w placówkach, z którymi Gmina zawarła umowy na zakup usługi udzielenia tymczasowego schronienia w odpowiedniej formie.

Podstawa prawna: art. 48a ust. 11 b ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t. j. Dz. U. z 2021 r., poz. 2268 ze zm.).

Termin wykonania: na bieżąco

6. Przed wydaniem decyzji w zakresie przyznania tymczasowego schronienia w schronisku dla osób bezdomnych sporządzać z daną osobą kontrakt socjalny.

Podstawa prawna: art. 48a ust. 2 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t. j. Dz. U. z 2021 r., poz. 2268 ze zm.).

Termin wykonania: na bieżąco.

7. Odpłatność osoby bezdomnej za pobyt w schronisku ustalać zgodnie z art. 97 ustawy o pomocy społecznej i w oparciu o właściwą uchwałę podjętą przez Radę Gminy Marciszów określającą szczegółowe zasady ponoszenia odpłatności za pobyt w ośrodkach wsparcia i mieszkaniach chronionych.

Podstawa prawna: art. 97 ust. 1a i 5 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t. j. Dz. U. z 2021 r., poz. 2268 ze zm.).

Termin wykonania: na bieżąco.

8. Decyzje administracyjne w sprawach pomocy społecznej doręczać stronom postępowania za pokwitowaniem przez pocztę, przez swoich pracowników lub przez

inne upoważnione osoby lub organy, a gdy działa przez przedstawiciela - temu przedstawicielowi. W przypadku doręczania pism w lokalu organu administracji publicznej lub przez pracowników, dopilnować, aby odbierający pismo potwierdzał doręczenie mu pism swym podpisem ze wskazaniem daty doręczenia.

Podstawa prawna: art. 39, art. 40 § 1, art. 42 § 2, art. 46 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (t. j. Dz. U. z 2021 r., poz. 735 ze zm.), art. 54 ust. 6 ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (t. j. Dz. U. z 2021 r., poz. 1285 ze zm.).

Termin wykonania: na bieżąco.

9. Prawo do świadczeń opieki zdrowotnej przyznawać na wniosek świadczeniobiorcy, a w przypadku stanu nagłego na wniosek świadczeniodawcy udzielającego świadczenia opieki zdrowotnej, złożony niezwłocznie po udzieleniu świadczenia na okres 90 dni od dnia określonego w decyzji, którym jest: 1) dzień złożenia wniosku, 2) w przypadku udzielania świadczeń w stanie nagłym – dzień udzielenia świadczenia – chyba, że w tym okresie świadczeniobiorca zostanie objęty ubezpieczeniem zdrowotnym.

Podstawa prawna: art. 54 ust. 4 i 7 ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (t. j. Dz. U. z 2021 r., poz. 1285 ze zm.).

Termin wykonania: na bieżąco.

10. Kopie decyzji potwierdzających prawo do świadczeń opieki zdrowotnej dostarczać w terminie 7 dni od dnia ich wydania do właściwego Oddziału Narodowego Funduszu Zdrowia.

Podstawa prawna: art. 54 ust. 6 ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (t. j. Dz. U. z 2021 r., poz. 1285 ze zm.).

Termin wykonania: na bieżąco.

11. Przeliczenia odpłatności za pobyt w domu pomocy społecznej dokonywać od miesiąca następującego po zmianie sytuacji dochodowej strony, jeżeli kwota zmiany dochodu osoby samotnie gospodarującej w okresie ponoszenia odpłatności za świadczenie niepieniężne przekroczyła 10% kryterium dochodowego osoby samotnie gospodarującej.

Podstawa prawna: art. 8 ust. 3, art. 106 ust. 3b, art. 106 ust. 5 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t. j. Dz. U. z 2021 r., poz. 2268 ze zm.).

Termin wykonania: na bieżąco

12. Za dochód przyjmować sumę miesięcznych przychodów z miesiąca poprzedzającego złożenie wniosku lub w przypadku utraty dochodu z miesiąca, w którym wniosek został złożony, bez względu na tytuł i źródło ich uzyskania, jeżeli ustawa nie stanowi inaczej, pomniejszoną o: miesięczne obciążenie podatkiem dochodowym od osób fizycznych i koszty uzyskania przychodu; składki na ubezpieczenie zdrowotne określone w przepisach o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych oraz ubezpieczenia społeczne określone w odrębnych przepisach; kwotę alimentów świadczonych na rzecz innych osób.

Podstawa prawna: art. 8 ust. 3 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t. j. Dz. U. z 2021 r., poz. 2268 ze zm.).

Termin wykonania: na bieżąco

POUCZENIE

Zgodnie z art. 128 ust. 2 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t. j. Dz. U. z 2021 r., poz. 2268 ze zm.) kierownik jednostki podlegającej kontroli może w terminie 7 dni od dnia otrzymania zaleceń pokontrolnych zgłosić do nich pisemne zastrzeżenia do Dyrektora Wydziału Zdrowia i Polityki Społecznej Dolnośląskiego Urzędu Wojewódzkiego we Wrocławiu. W przypadku niewniesienia zastrzeżeń do sformułowanych zaleceń pokontrolnych uprzejmie proszę o poinformowanie tutaj Wydziału, w terminie 30 dni od daty otrzymania niniejszego pisma, o sposobie wykorzystania wyników kontroli, realizacji powyższych zaleceń lub przyczynach braku ich realizacji.

Z up. WOJEWODY DOLNOŚLĄSKIEGO

Danuta Zawilla
ZASTĘPCA DYREKTORA WYDZIAŁU
Zdrowia i Polityki Społecznej

Otrzymują:

1. Wójt Gminy Marciszów
2. a/a

